EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 07 24
COM(2020) 606 final

ANNEXES 1 to 2

PRIEDAI

prie

KOMISIJOS KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

2021-2025 m. ES kovos su narkotikais darbotvarkė ir veiksmų planas

1 priedas

2021–2025 m. ES kovos su narkotikais veiksmų planas

A) DIDESNIS SAUGUMAS – NARKOTIKŲ RINKŲ SUARDYMAS

1 strateginis prioritetas. Suardyti ir išformuoti didžiąsias didelę riziką keliančias su narkotikais susijusias organizuotas nusikalstamas grupes, kurių kilmės vieta ar veiklos tikslas yra ES valstybės narės, ir įvertinti sąsajas su kitomis grėsmėmis saugumui

Veiksmai	Atitinkama prioritetinė sritis	Tvarkaraštis	Atsakomybė
1 veiksmas. Toliau tobulinti: i) kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu ES politikos ciklą (EMPACT), remiantis jo 2020 m. vertinimu ir atsižvelgiant į 2021 m. SOCTA[1]; ii) EMCDDA[2] metinių Europos kovos su narkotikais ataskaitų ir EMCDDA ir Europolo ES narkotikų rinkų ataskaitos išvadas ir rekomendacijas ir iii) remtis patirtimi, įgyta stebint COVID-19 pandemijos poveikį narkotikų rinkoms. Didinti koordinavimą ir bendradarbiavimą siekiant labiau apčiuopiamų tyrimų rezultatų, be kita ko, pasitelkiant EMPACT, taip pat geresnio keitimosi informacija apie su narkotikais susijusias šalių vidaus ir tarptautines organizuotas nusikalstamas grupes ir aktyvesnio naudojimosi Saugaus keitimosi informacija tinklo programa (SIENA).	**1.1.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **EMCDDA**
2 veiksmas. Gerinti keitimąsi informacija ir su narkotikų rinkomis susijusio nusikalstamumo (gamybos, prekybos ir paskirstymo) ir i) kitų formų sunkių nusikaltimų (įskaitant prekybą žmonėmis, neteisėtą migrantų gabenimą, prekybą šaunamaisiais ginklais ir terorizmą), ii) taip pat nusikaltimų, sudarančių sąlygas daryti sunkius	**1.1.** **1.2.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas**

[1] Sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimas

[2] Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras.

nusikaltimus, įskaitant smurtą / žmogžudystes, korupciją ir pinigų plovimą, ryšių analizę. ryšių analizę.			**EMCDDA** **FRONTEX**
3 veiksmas. Pirmenybę teikti su narkotikais susijusių organizuotų nusikalstamų grupių ir tinklų, keliančių didžiausią pavojų saugumui Europos Sąjungoje, tyrimams, taikant valstybių narių, padedant Europolui, nustatytą didelės vertės taikinių atrankos procesą. Tokių tyrimų sudedamoji dalis turėtų būti turto atsekimas ir finansiniai tyrimai, kuriais būtų sudaromos sąlygos veiksmingai konfiskuoti su narkotikais susijusių nusikaltimų pajamas. Užtikrinti aktyvesnį bendradarbiavimą ir operatyvinės veiklos koordinavimą ES viduje ir tarp valstybių narių, atitinkamų trečiųjų šalių ir Europolo; taip pat glaudžiau bendradarbiauti su Eurojustu atitinkamo teisminio baudžiamojo persekiojimo klausimais.	**1.1.** **1.2.**	**2021–** **2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **FRONTEX** **Eurojustas**
4 veiksmas. Užtikrinti, kad valstybės narės teisėsaugos institucijoms suteiktų greitą prieigą prie finansinės informacijos, tada teisėsaugos institucijos galės atlikti veiksmingus finansinius su narkotikais susijusių organizuotų nusikalstamų grupių veiklos tyrimus, t. y., be kita ko: i) visapusiškai naudotis finansinės žvalgybos padalinių turima informacija, kaip išdėstyta Direktyvos dėl finansinės informacijos naudojimo (Direktyva (ES) 2019/1153) sąlygose; ii) veiksmingiau naudotis turto susigrąžinimo tarnybų surinkta informacija siekiant nustatyti ir atsekti su prekyba narkotikais susijusį pelną, kad jį vėliau būtų galima įšaldyti ir konfiskuoti. Plėsti nusikalstamu būdu įgyto turto konfiskavimo mokymus, skirtus teisėsaugai ir teismo tyrėjams, taip pat vietos ir regioniniams specializuotiems padaliniams.	**1.2.**	**2021–** **2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **Eurojustas** **CEPOL**
5 veiksmas. Didinti mokesčių administratorių, muitinių ir teisėsaugos bendradarbiavimą ir sukurti tarp jų geresnius ryšius, kad būtų galima i) pagerinti tyrimus, ii) nustatyti prekyba pagrįstą pinigų plovimo veiklą, iii) nutraukti nusikalstamą veiklą ir iv) neleisti, kad pelnas iš narkotikų rinkų grįžtų nusikalstamai veiklai skatinti arba patektų į teisėtą ekonomiką. Valstybės narės raginamos kaupti praktinę patirtį ir išteklius alternatyviosios bankininkystės ir pinigų pervedimo sistemų (pvz., *Hawala*), kurias naudoja su narkotikais susijusios organizuotos nusikalstamos grupės, srityje.	**1.2.**	**2021–** **2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **FRONTEX**

6 veiksmas. Apsispręsti dėl bendradarbiavimo su narkotikų gamyba ir kontrabanda susijusiais klausimais su didelės rizikos šalimis ir teikti šiam bendradarbiavimui pirmenybę, siekiant i) palengvinti valstybių narių galimybes gauti finansinę ir kitą informaciją, kad pagerėtų kompetentingų institucijų gebėjimas atlikti finansinius tyrimus, ir ii) atsekti ir nustatyti pajamas iš nusikaltimų, susijusių su narkotikais, taip pat užtikrinti, kad būtų vykdomi ES išduoti arešto ir konfiskavimo orderiai.	**1.2.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **Eurojustas**
7 veiksmas. Apsvarstyti, kaip toliau kovoti su šifravimu ir kitais naujų technologijų metodais, kuriuos narkotikų rinkose veikiančios organizuotos nusikalstamos grupės naudoja siekdamos išvengti demaskavimo ir paslėpti savo bendravimą. Didinti tikralaikį dalijimąsi informacija valstybių narių viduje ir tarp valstybių narių, Europolo ir Eurojusto, kad pagal šią informaciją būtų galima imtis veiksmų ir pradėti baudžiamąjį persekiojimą.	**1.2.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **Eurojustas** **EMCDDA**
8 veiksmas. Veiksmingai konfiskavus turtą, apsvarstyti galimybę saugiai panaudoti areštuotas ir konfiskuotas nusikaltimo priemones narkotikų paklausos ir pasiūlos mažinimo priemonėms remti. Europos Komisija šį aspektą toliau svarstys galbūt atlikdama Direktyvos dėl nusikaltimų priemonių ir pajamų iš nusikaltimų įšaldymo ir konfiskavimo Europos Sąjungoje (Direktyva 2014/42/ES) peržiūrą.	**1.2.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės**
9 veiksmas. Užtikrinti, kad visame pasaulyje su trečiosiomis šalimis bei regionais būtų patvirtintos ir įgyvendinamos atitinkamos ES bendradarbiavimo programos narkotikų klausimais. Gerinti bendrą strateginę ir operatyvinę analizę i) įtraukiant atitinkamas ES agentūras, pvz., EMCDDA ir Europolą, ir ii) užtikrinant reguliarų ir savalaikį atitinkamos operatyvinės informacijos teikimą tarp bendradarbiavimo programų vykdytojų ir šių ES agentūrų.	**1.3.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **EIVT** **Europolas** **EMCDDA**
10 veiksmas. Pagerinti ES dialogus narkotikų klausimais, per kuriuos aptariami konkretūs narkotikų gabenimo maršrutai, apimantys gamintojų, tranzito ir vartotojų rinkas. Nuolatiniai dialogai turėtų vykti su Vakarų Balkanų regionu ir šalimis, Rytų partnerystės šalimis, Vidurinės Azijos regionu ir šalimis, Rusija, JAV, Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regionais ir šalimis. Be to, reikėtų pradėti dialogus narkotikų klausimais	**1.3.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **EIVT**

su Kinija, Iranu ir Kolumbija. Priklausomai nuo narkotikų tiekimo kilmės vietų ir maršrutų raidos ir nuo tarptautinių tendencijų, bus nagrinėjamos papildomos galimybės palaikyti dialogus su kitomis šalimis ar regionais.			

2 strateginis prioritetas. Gerinti neteisėtos didmeninės prekybos narkotikais ir narkotikų pirmtakais ES įvežimo ir išvežimo punktuose atvejų nustatymą

Veiksmai	**Atitinkama prioritetinė sritis**	**Tvarkaraštis**	**Atsakomybė**
11 veiksmas. Remti veiklą didžiuosiuose narkotikų įvežimo ir išvežimo punktuose stiprinant ir skatinant taikyti muitinės rizikos analizę, tyrimo metodus ir kitas atitinkamas kovos su prekyba narkotikais politikos priemones, tikrinimus ir procedūras. Europos Sąjungoje užtikrinti struktūrizuotą koordinavimą ir bendradarbiavimą, tikruoju laiku keistis žvalgybiniais duomenimis apie nusikaltimus ir vykdyti koordinuotus tyrimus, naudojantis atitinkamų ES agentūrų, tokių kaip Europolas ir FRONTEX paslaugomis, kuriomis palengvinamas valstybių narių darbas. Be to, turėtų būti sudarytos sąlygos, naudojant Pasaulio muitinių organizacijos saugaus ryšių palaikymo programą, keistis informacija su SIENA abiem sistemoms palaikant tarpusavio ryšį.	**2.1.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **FRONTEX** **Europolas**
12 veiksmas. Remti valstybių narių pastangas parengti veiksmingas tikrinimo technologijas, kuriomis naudojantis būtų galima aptikti narkotikus ir narkotikų pirmtakus konteineriuose, sunkvežimiuose, laivuose, didžiausią dėmesį skiriant didiesiems uostams, oro uostams, geležinkelio stotims ir pagrindiniams sausumos sienos perėjimo punktams.	**2.1.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **FRONTEX** **Europolas**
13 veiksmas. Pagerinti struktūrinį muitinių, FRONTEX, Europolo ir EMCDDA veiklos koordinavimą ir bendradarbiavimą, taip pat pagerinti keitimąsi muitinių informacija, kad šis keitimasis būtų sąveikus ir derinamas su teisėsaugos ir sienų kontrolės tarnybų keitimusi informacija. Padidinti muitinės ekspertų skaičių Europolo tarnyboje ir pagerinti	**2.1.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **FRONTEX**

FRONTEX sienos apsaugos pareigūnų gebėjimus aptikti prekybą narkotikais prie ES sienų.			**Europolas** **EMCDDA**
14 veiksmas. Išplėtoti reikiamą atitinkamų civilinės aviacijos ir laivybos institucijų ryšį ir bendradarbiavimą, siekiant užtikrinti veiksmingus ir našius tyrimus ir narkotikų aptikimą oro uostuose ir uostuose. Stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą su laivybos ir civilinės aviacijos institucijomis svarbiausiose šalyse partnerėse palei pagrindinius narkotikų gabenimo maršrutus.	**2.1.** **2.2.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **FRONTEX** **EIVT**
15 veiksmas. Toliau finansuoti Jūrų analizės ir operacijų centrą kovai su prekyba narkotikais (MAOC-N) ir jam suteikti tvarų ilgalaikį valdymo modelį. Užtikrinti keitimąsi informacija ir bendradarbiavimą su atitinkamomis ES agentūromis.	**2.2.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **MAOC-N** **Europolas** **FRONTEX** **EMCDDA**
16 veiksmas. Europole sukurti bendrą žvalgybinių duomenų apie narkotikus sujungimo platformą, kuri apimtų valstybių narių atstovus ir turėtų kontaktinius punktus su saugiais keitimosi informacija pajėgumais trečiosiose šalyse ir regionuose, kurie yra prekybos narkotikais centrai. Užtikrinti keitimąsi žvalgybiniais duomenimis tikruoju laiku, analizę ir paramą operatyviniams veiksmams, nukreiptiems į tarptautines organizuotas nusikalstamas prekybos narkotikais grupes, kurių veikla turi poveikį Europos Sąjungai.	**2.2.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **FRONTEX** **EMCDDA**
17 veiksmas. Sudaryti susitarimus tarp Europos Sąjungos ir trečiųjų šalių, kuriose yra prekybos narkotikais centrai, sudarant sąlygas atitinkamoms ES agentūroms, pvz., Europolui ir FRONTEX, keistis informacija ir duomenimis, įskaitant asmens ir	**2.2.**	**2021 m.**	**Europos Komisija**

operatyvinius duomenis.			

3 strateginis prioritetas. Didinti veiksmingą logistinių ir skaitmeninių kanalų, išnaudojamų vidutinių ir mažų narkotikų kiekių paskirstymui, stebėseną ir, artimai bendradarbiaujant su privačiuoju sektoriumi, didinti konfiskuojamą šiais kanalais kontrabanda vežamų neteisėtų medžiagų kiekį

Veiksmai	**Atitinkama prioritetinė sritis**	**Tvarkaraštis**	**Atsakomybė**
18 veiksmas. Stebėti interneto ir tamsiojo interneto narkotikų rinkas įgyvendinant Europos Parlamento pasiūlytus parengiamuosius veiksmus dėl tamsiojo interneto stebėsenos visą parą kasdien, kad būtų galima užtikrinti visapusiškus rezultatus[3]. Sustiprinti EMCDDA ir Europolo pajėgumus šioje srityje.	**3.1.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Europolas** **EMCDDA**
19 veiksmas. Atlikti operatyvinę galimybių analizę, kaip pašto ir greitojo pristatymo tarnybos gali aptikti neteisėtas medžiagas pašto siuntose[4] ir užkirsti kelią jų išplatinimui. Sudaryti susitarimo memorandumus siekiant stiprinti teisėsaugos, muitinių, pašto ir greitojo pristatymo tarnybų ir elektroninio mokėjimo paslaugų teikėjų bendradarbiavimą.	**3.2.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **EMCDDA**
20 veiksmas. Skatinti valstybes nares plėtoti ir taikyti geriausią patirtį ir įrangą ir ja keistis tarpusavyje siekiant stebėti įtartinas pašto siuntas – naudotis tokiais sprendimais kaip narkotines medžiagas užuodžiantys šunys ir (arba) rentgeno aparatai. Visų pirma reikėtų išnagrinėti naujų technologijų, ypač dirbtinio intelekto, vaidmenį.	**3.2.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės**

[3] Išsamią informaciją žr. 3 priedo 61 puslapyje „Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai“ pateiktame 18 02 77 04 punkte „Parengiamieji veiksmai — ES koordinuojama „juodojo tinklo“ stebėsena siekiant kovoti su nusikalstama veikla“.

[4] Pašto siunta: adresuota ir galutinės formos siunta, kurią turi gabenti pašto paslaugų teikėjas. Be korespondencijos siuntų, tokios siuntos taip pat apima, pavyzdžiui, knygas, katalogus, laikraščius, periodinius leidinius ir pašto siuntinius su prekėmis, kurios turi komercinę vertę arba jos neturi.

21 veiksmas. Didinti informuotumą apie būtinybę veiksmus sutelkti į tuos prekybos narkotikais kanalus, kuriuos teisėsauga šiuo metu stebi nepakankamai – sukurti arba patobulinti mažesnių jūrų uostų, upių uostų, aerodromų ir geležinkelio stočių stebėsenos ir tyrimo metodus. Įtraukti atitinkamas ES agentūras, kad jos valstybėms narėms padėtų vykdyti šią veiklą.	**3.3.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **EMCDDA**

4 strateginis prioritetas. Suardyti narkotikų gamybą ir perdirbimą, užkirsti kelią narkotikų pirmtakų vartojimui ne pagal paskirtį ir gabenimui neteisėtiems narkotikams gaminti, išnaikinti neteisėtą narkotinių augalų auginimą

Veiksmai	**Atitinkama prioritetinė sritis**	**Tvarkaraštis**	**Atsakomybė**
22 veiksmas. Išplėsti teisėsaugos operatyvinę veiklą ir jos bendradarbiavimą su administracinėmis institucijomis ir kitomis atitinkamomis šalimis siekiant kovoti su nusikaltimais aplinkai, susijusiais su neteisėtų narkotikų gamyba ir prekyba jais. Tobulinti aptikimo technologijas, keitimąsi informacija ir koordinuojamus tyrimus, įtraukiant atitinkamas ES agentūras, kad jos padėtų valstybėms narėms.	**4.1.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Europolas** **EMCDDA**
23 veiksmas. Spręsti pagrindines problemas, nustatytas atlikus narkotikų pirmtakų reglamentavimo teisės aktų vertinimą, visų pirma atsižvelgiant į poreikį spręsti sukurtų narkotikų pirmtakų problemą.	**4.1.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės**
24 veiksmas. Nustatyti, atsekti ir suardyti neteisėtų narkotikų gamybos objektus Europos Sąjungoje, be kita ko, pagrindinį dėmesį skiriant narkotikų pirmtakams ir sukurtų narkotikų pirmtakams, tobulinant teismo ekspertizes, žvalgybinius duomenis ir geriau jais naudojantis, taip pat kuriant aptikimo metodus ir plečiant jų taikymą.	**4.1.**	**2021–2025 m.**	**Valstybės narės** **Europolas** **EMCDDA**

25 veiksmas. Apsvarstyti galimybę atlikti tyrimą, kuriuo būtų įvertinamas 2004 m. spalio 25 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2004/757/TVR, nustatančio būtiniausias nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir bausmių neteisėtos prekybos narkotikais srityje, veiksmingumą, siekiant iš dalies pakeisti galbūt pasenusius aspektus ir prireikus sugriežtinti tam tikrų sričių reglamentavimą.	**4.1.**	**2022 m.**	**Europos Komisija**
26 veiksmas. Toliau remti ir stebėti alternatyvių vystymosi programų rezultatus ir atitinkamas į vystymąsi orientuotas intervencines kovos su narkotikais politikos priemones neteisėtų narkotikų kilmės šalyse, t. y., be kita ko, keistis geriausia patirtimi ir techninėmis žiniomis, mokytis tarpusavyje, įsitraukti į pasaulinio lygmens veiklą ir bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis.	**4.2.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EIVT**

B) PREVENCIJA IR INFORMUOTUMO DIDINIMAS

5 strateginis prioritetas. Užkirsti kelią narkotikų vartojimui, stiprinti nusikalstamumo prevenciją ir didinti informuotumą apie neigiamą narkotikų poveikį piliečiams ir bendruomenėms

Veiksmai	**Atitinkama prioritetinė sritis**	**Tvarkaraštis**	**Atsakomybė**
27 veiksmas. Visoje ES vykdyti į tėvus, mokytojus ir vietos lygmens sprendimus priimančius asmenis nukreiptas kampanijas, didinant jų informuotumą apie galimybes užkirsti kelią jaunimui ir kitoms tikslinėms grupėms vartoti neteisėtus narkotikus ir įsitraukti į rizikingą elgesį ir nusikalstamą veiklą, susijusią su narkotikų rinka.	**5.1.** **5.3.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA**
28 veiksmas. Plačiau rengti Europos prevencijos mokymo programos (EUPC) mokymo kursus ir prireikus atnaujinti vadovą.	**5.1.**	**2022–2025 m.**	**Valstybės narės** **EMCDDA**

29 veiksmas. Išplėsti EMCDDA geriausios patirties portale pateikiamą prevencijos modelių ir kitos patikimos praktinės informacijos prevencijos srityje skiltį ir skatinti plačiau taikyti prevencijos programas tiems aspektams, kuriems jos pasirodė esančios veiksmingos.	**5.1.**	**2022–2025 m.**	**Valstybės narės** **EMCDDA**
30 veiksmas. Pradėti teikti tikslinius ankstyvojo perspėjimo apie riziką pranešimus ir žvalgybinius pranešimus, kai rinkoje pasirodo pavojingos medžiagos, įskaitant naujas psichoaktyviąsias medžiagas, arba kitos besiformuojančios grėsmės.	**5.1.**	**2021–2025 m.**	**EMCDDA** **Europolas**
31 veiksmas. i) Skatinti ir remti Europos nusikalstamumo prevencijos tinklo (EUCPN) ir kitų atitinkamų projektų vykdytojų darbą siekiant sumažinti su narkotikais susijusius nusikaltimus padariusių jaunų asmenų recidyvizmą; ii) raginti parengti visapusiškas strategijas, kaip padėti bendruomenėms, susiduriančioms su dideliais kiekiais narkotikų ir su narkotikų srities nusikaltimais ir iii) remti priemones, kuriomis sukuriama saugesnė aplinka bendruomenėms, nukentėjusioms nuo narkotikų vartojimo, pardavimo ar nuo nusikaltimų, susijusių su narkotikais.	**5.2.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EUCPN**

C) SU NARKOTIKAIS SUSIJUSIOS ŽALOS PROBLEMŲ SPRENDIMAS

6 strateginis prioritetas. Suteikti prieinamesnes gydymo galimybes, atitinkančias žmonių, patyrusių narkotinių medžiagų vartojimo daromą žalą, sveikatos ir reabilitacijos poreikių spektrą

Veiksmai	**Atitinkama prioritetinė sritis**	**Tvarkaraštis**	**Atsakomybė**
32 veiksmas. Užtikrinti ir didinti veiksmingo narkomanijos gydymo, žalos mažinimo ir reabilitacijos paslaugų, įskaitant paslaugas žmonėms su gretutinėmis ligomis, prieinamumą, siekiant i) sumažinti neteisėtų narkotikų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą; ii) spręsti narkotikų vartojimo problemą; iii) mažinti priklausomybės nuo narkotikų, su narkotikais susijusių pavojų sveikatai ir socialinės rizikos paplitimą ir iv) remti probleminių ir priklausomų narkotikų vartotojų pasveikimą	**6.1.** **6.2.** **6.3.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA** **Europos vaistų**

ir socialinę (re)integraciją.			**agentūra**
33 veiksmas. i) Remti gydymo būdų inovacijas; ii) tobulinti ir skatinti naudoti elektronines ir mobiliąsias sveikatos priežiūros galimybes, taip pat naujus farmakoterapijos būdus siekiant pagerinti narkomanijos gydymo prieinamumą visoms tikslinėms grupėms ir iii) įvertinti tokių sprendimų veiksmingumą apsvarstant galimybę padidinti tų intervencinių priemonių, kurios pasirodė esančios veiksmingiausios, mastą.	**6.1.** **6.2.**	**2021–** **2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA** **Europos vaistų agentūra**
34 veiksmas. Nustatyti narkomanijos fiziologiją pagal lytis. Nustatyti ir sumažinti gydymo ir naudojimosi kitomis paslaugomis kliūtis narkotikus vartojančioms moterims ir pagerinti gydymo galimybes, į jas įtraukiant konkrečioms lytims skirtus metodus. Užtikrinti, kad tokiomis paslaugomis būtų jautriai atsižvelgiama į moterų poreikius, pvz., įtraukti pagalbą prižiūrint vaikus. Pradėti informavimo veiklą, orientuotą į narkotikus vartojančias moteris, ir jas informuoti apie prieinamą specialiai moterims skirtą gydymą.	**6.2.**	**2021–** **2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA**
35 veiksmas. Išplėsti gydymo būdų veiksmingumo įrodymų bazę, padedančią geriau suvokti probleminio stimuliantų ir kanapių vartojimo mastą ir tendencijas. Taip pat pagerinti supratimą apie gydymo poreikius ir apie veiksmingas intervencines priemones reaguojant į problemas, susijusias su stimuliantais ar kanapėmis.	**6.1.** **6.2.** **6.3.**	**2021–** **2025 m.**	**Valstybės narės** **EMCDDA** **Europos vaistų agentūra**
36 veiksmas. Apsirūpinti plataus profilio gydymo personalu (darbuotojais, dirbančiais specializuotose tarnybose, ir darbuotojais, sprendžiančiais narkotikų problemas bendro profilio sveikatos priežiūros ar socialinės paramos įstaigose), turinčiu atnaujintų gebėjimų, atspindinčių kintančius tikslinių gyventojų poreikius ir naujas mūsų supratimo apie veiksmingą priežiūrą tendencijas. i) Raginti keistis geriausia patirtimi – ir baziniais, ir specializuotais įgūdžiais; ii) padėti nustatyti mokymo kokybės standartus; iii) skatinti mokymo paslaugų teikėjų partnerystes ir iv) nustatyti mokymo programas, apimančias ir pagrindinius, ir aukštesnio lygio gebėjimus.	**6.1.** **6.2.** **6.3.**	**2021–** **2025 m.**	**Valstybės narės** **EMCDDA**

37 veiksmas. Nacionalinėse kovos su narkotikais politikos priemonėse ir programose toliau įgyvendinti ir plėtoti 2015 m. Tarybos patvirtintus ES būtiniausius kokybės standartus[5] ir įrodymais pagrįstas gaires.	**6.1.** **6.2.** **6.3.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA**

7 strateginis prioritetas. Didinti intervencinių rizikos ir žalos mažinimo veiksmų efektyvumą siekiant apsaugoti narkotikų vartotojų ir visuomenės sveikatą

Veiksmai	**Atitinkama prioritetinė sritis**	**Tvarkaraštis**	**Atsakomybė**
38 veiksmas. Išplėtoti, platesniu mastu užtikrinti ir gerinti galimybes naudotis veiksmingomis žalos mažinimo priemonėmis. Toliau plėsti valstybių narių keitimąsi geriausia šios srities patirtimi tarpusavyje ir su partneriais, pvz., trečiosiomis šalimis, regionais ir tarptautinėmis organizacijomis.	**7.1.** **7.3.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA**
39 veiksmas. Gerinti ir didinti gebėjimą valstybių narių ir ES lygmenimis nustatyti ir vertinti epidemijos protrūkius ir svarbius narkotikų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo elgsenos pokyčius, taip pat į juos reaguoti, be kita ko, bendradarbiaujant su Europos ligų prevencijos ir kontrolės centru (ECDC) ir naudojantis ES ankstyvojo perspėjimo sistema.	**7.1.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA** **ECDC**
40 veiksmas. Skatinti ir remti mokslinius tyrimus ir inovacijas narkotikų aptikimo priemonių srityje, kad būtų galima užkirsti kelią vairavimui apsvaigus nuo narkotikų.	**7.4.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA**

[5] Tarybos išvados dėl 2013–2016 m. ES kovos su narkotikais veiksmų plano įgyvendinimo, susijusio su narkotikų paklausos mažinimo Europos Sąjungoje būtiniausiais kokybės standartais 11985/15.

41 veiksmas. Nustatyti galimus kovos su vairavimu apsvaigus nuo narkotikų politikos variantus, t. y., be kita ko, įvertinti, ar su narkotikais susijusius argumentus įtraukti į ES rekomendaciją dėl leidžiamos alkoholio koncentracijos vairuotojų kraujyje.	**7.4.**	**2022 m.**	**Europos Komisija**
42 veiksmas. Padidinti priemonių, kurios narkotikus vartojantiems nusikaltėliams skiriamos kaip prievartinių sankcijų alternatyva, pvz., bausmės vykdymo atidėjimo kartu taikant gydymą, reabilitacijos, pasveikimo ir socialinės reintegracijos, prieinamumo, veiksmingo įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo mastą. Imtis tolesnių veiksmų atsižvelgiant į 2016 m. užbaigtą Prievartinių sankcijų alternatyvų reaguojant į teisės pažeidimus, susijusius su neteisėta narkotinių ar psichotropinių medžiagų apyvarta, ir su narkotikais susijusius nusikaltimus tyrimą, pvz., galbūt Komisijai priimant rekomendaciją šia tema. Įtraukti šią dimensiją į politinį dialogą ir bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis.	**7.5.**	**2021–2025 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA**
43 veiksmas. Nustatyti ir stiprinti priemones mirtinų ir nemirtinų perdozavimo atvejų skaičiui sumažinti. Tuo tikslu, be kita ko, bendruomenių lygmeniu didinti opioidų antagonistų (naloksono) prieinamumą, vartojimą ir galimybes jų gauti ir taikyti kitas žalos mažinimo ir politikos priemones bei remti veiksmingų metodų vertinimą ir keitimąsi geriausia šios srities patirtimi.	**7.2.** **7.6.**	**2021 m.**	**Valstybės narės** **EMCDDA**
44 veiksmas. Stiprinti pastangas keistis teismo ekspertizių ir toksikologiniais duomenimis: i) tobulinti analitinius metodus, bandyti ir populiarinti naujus metodus; ii) keistis geriausia patirtimi ir plėtoti bendrus mokymus; iii) aktyviau bendradarbiauti su Komisijos Jungtiniu tyrimų centru ir EMCDDA ir pasitelkti esamus tinklus, pvz., Europos kriminalistikos institutų tinklo Kovos su narkotikais darbo grupę ir Europos muitinių laboratorijų tinklą. Parengti ir rekomenduoti įgyvendinti Europos teismo toksikologijos gairių, skirtų su narkotikais susijusiems mirties atvejams tirti, rinkinį.	**7.6.**	**2021 m.**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **EMCDDA**

8 strateginis prioritetas. Parengti subalansuotą visapusišką koncepciją dėl narkotikų vartojimo įkalinimo įstaigose (sumažinti paklausą ir riboti pasiūlą)

Veiksmai	Atitinkama prioritetinė sritis	Tvarkaraštis	Atsakomybė
45 veiksmas. Suteikti gaires valstybėms narėms, siekiant padėti parengti subalansuotas ir visapusiškas reagavimo į narkotikų vartojimą įkalinimo įstaigose priemones.	**8.1.** **8.2.**	**2024 m.**	**Europos Komisija** **EMCDDA**
46 veiksmas. Pradėti rengti mokymus įkalinimo įstaigų darbuotojams, siekiant geriau aptikti į įkalinimo įstaigas patenkančius narkotikus, didinti informuotumą šiuo klausimu ir įgyvendinti įrodymais pagrįstas sveikatos apsaugos nuo narkotikų priemones įkalinimo įstaigų aplinkoje.	**8.2.**	**2023 m.**	**Valstybės narės** **CEPOL** **EMCDDA** **Eurojustas**

ES kovos su narkotikais darbotvarkės valdymas, įgyvendinimas ir stebėsena

Veiksmai	Tvarkaraštis	Atsakomybė
47 veiksmas. Gerinti stebėseną, duomenų rinkimą, mokslinę analizę ir ataskaitų teikimą, teikti visapusiškas aktualumo, susijusio su ES narkotikų padėtimi ir ES narkotikų rinkomis, analizes, į kurias taip pat būtų įtraukiami nauji tarptautinių politikos tendencijų keliami iššūkiai ir teisėtose, ir neteisėtose su kanapėmis susijusios veiklos srityse. i) Stiprinti EMCDDA ir jos analitinius gebėjimus, taip pat susijusius su naujomis, novatoriškomis technologijomis ir metodais. ii) Skatinti įrodymais pagrįstus politikos ir intervencinių priemonių vertinimus nacionaliniu, ES ir tarptautiniu lygmenimis. iii) Teikti pakankamą paramą EMCDDA nacionalinių ryšių punktų tinklui REITOX visuomenės sveikatos ir saugumo srityse, apimančią ankstyvojo perspėjimo sistemą.	**Vykdoma**	**Europos Komisija** **EMCDDA** **Europolas**
48 veiksmas. Stiprinti reagavimo priemones ir gerinti pasirengimą spręsti galimas ateities problemas, įvardijant per COVID-19 pandemiją įgytą patirtį ir stebint trumpalaikį,	**2021 m.**	**Europos Komisija**

vidutinį ir ilgalaikį pandemijos poveikį paslaugų teikimui, narkotikų rinkoms, vartojimo tendencijoms ir atitinkamai žalai.		**Valstybės narės** **EMCDDA**
49 veiksmas. Skatinti ir stiprinti dialogą su pilietine visuomene ir ją labiau įtraukti į kovos su narkotikais politikos įgyvendinimą, vertinimą ir jai rengti skirtos informacijos teikimą valstybių narių, ES ir tarptautiniu lygmenimis.	**Vykdoma**	**Europos Komisija** **Valstybės narės** **Pilietinės visuomenės forumas narkotikų tema**
50 veiksmas. Prisidėti prie tarptautinės kovos su narkotikais politikos darbotvarkės formavimo, laikantis ES kovos su narkotikais darbotvarkės koncepcijos ir tikslų, t. y., be kita ko, sparčiau įgyvendinti bendrus daugiašalius įsipareigojimus, pvz., prisiimtus JT Generalinės Asamblėjos specialiojoje sesijoje parengtu 2016 m. rezultatų dokumentu ir 2024 m. atliekant Narkotinių medžiagų komisijos Ministrų deklaracijos laikotarpio vidurio peržiūrą.	**Vykdoma**	**Europos Komisija** **EIVT**
51 veiksmas. Užtikrinti, kad į ES santykius su trečiosiomis šalimis, regionais ir tarptautinėmis organizacijomis būtų visapusiškai integruota žmogaus teisių apsauga ir skatinimas ir kad su tuo būtų susieta išorės parama minėtiems subjektams. Visų pirma, ES visomis aplinkybėmis tvirtai ir vienareikšmiškai nepritaria mirties bausmei, įskaitant mirties bausmę už nusikaltimus, susijusius su narkotikais.	**Vykdoma**	**Europos Komisija** **EIVT**
52 veiksmas. Po 2019 m. atlikto vertinimo peržiūrėti EMCDDA įgaliojimus[6].	**2021 m.**	**Europos Komisija**
53 veiksmas. Atlikti ES kovos su narkotikais darbotvarkės ir Kovos su narkotikais veiksmų plano vertinimą.	**2024 m.**	**Europos Komisija**

[6] Daugiau informacijos žr. „Narkotikai ir narkomanija. Europos stebėsenos centro įgaliojimų išplėtimas“: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12432-Revision-of-the-mandate-of-the-European-Monitoring-Centre-for-Drugs-and-Drug-Addiction.

2 priedas

Veiklos rezultatų vertinimo rodikliai

1 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Su narkotikais susijęs organizuotas nusikalstamumas ir organizuotų grupių smurtas (Europolas, EMCDDA su narkotikų susijusių žmogžudysčių duomenys / vertinimo rodiklis ir su organizuotomis grupėmis susijusio smurto, bauginimo ir organizuoto nusikalstamumo vaidmens tyrimai).

2 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Besiformuojančios grėsmės, remiantis laiku ir orientuojantis į ateitį panaudotais šaltiniais (kai jie prieinami), įskaitant bendruomenėse ir (arba) miestuose suvartotą narkotikų kiekį, apie kurį sprendžiama iš tyrime šiuo metu dalyvaujančių miestų nuotekų analizės (Sudėtinis EMCDDA ES lygmens vertinimo rodiklis, grindžiamas EMCDDA ataskaitomis ir barometru; SCORE grupė ir EMCDDA; ligoninių priimamųjų duomenys; tiksliniai tyrimai).

3 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Turto susigrąžinimo tendencijos ir atliktų finansinių tyrimų, kurie buvo pradėti dėl įvykdytų su narkotikais susijusių nusikaltimų, skaičius (Europolas, EMCDDA ir tiksliniai šaltiniai).

4 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Konfiskuotų neteisėtų narkotikų, naujų psichoaktyviųjų medžiagų ir narkotikų pirmtakų skaičiaus ir kiekio tendencijos – skaičiuojant vertinimo rodiklį turėtų būti aiškiai atskirti mažų ir didelių partijų konfiskavimo atvejai (EMCDDA ir Europolo narkotikų konfiskavimo duomenys pagal medžiagą: kanapės, įskaitant džiovintas kanapes, heroinas, kokainas, krekas, amfetaminas, metamfetaminas, MDMA ir naujos psichoaktyviosios medžiagos; Europos Komisijos, EMCDDA ir Europolo duomenys apie narkotikų pirmtakus).

5 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Ankstyvojo perspėjimo apie naujas psichoaktyviąsias medžiagas sistema (EMCDDA / Europolas) ir Naujų psichoaktyviųjų medžiagų rizikos vertinimas (EMCDDA).

6 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Piliečių, suvokiančių apie saugą ir saugumą su narkotikais susijusių nusikaltimų srityje ir apie su narkotikais susijusį smurtą, procentinė dalis, taip pat įsivaizduojamas neteisėtų narkotikų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų prieinamumas (taip pat ir internetu) Europoje (pagal amžių ir lytį) (du „Eurobarometro“ tyrimai, atlikti 2021 m. pradžioje ir 2025 m.).

7 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Gyventojų, kurie šiuo metu (per pastarąjį mėnesį) vartoja narkotikus, juos vartojo neseniai (per pastaruosius metus) arba apskritai kada nors juos vartojo (per gyvenimą), procentinė dalis pagal narkotiką ir amžiaus grupę (EMCDDA bendras gyventojų tyrimas).

8 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Pirmojo neteisėtų narkotikų pavartojimo amžiaus tendencijos pagal mokyklų tyrimų duomenis, atsižvelgiant į Alkoholio ir kitų narkotikų vartojimo Europos mokyklose tyrimą (ESPAD), Mokyklinio amžiaus vaikų sveikatą veikiančios elgsenos tyrimą (HBSC) ir kitus atitinkamus tyrimus, ir kai taikytina, Bendrąjį gyventojų narkotikų vartojimo tyrimą (EMCDDA pagrindinis epidemiologinis rodiklis).

9 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Su narkotikais susijusio sergamumo ir mirštamumo tendencijos. Sudėtinis EMCDDA atskaitų ir barometro dėl narkotikų vartojimo poveikio sveikatai rodiklis. Apima turimų duomenų, gautų iš gerai išplėtotų ir naujai kuriamų šaltinių, analizę: su narkotikais susijusių mirties atvejų, infekcinių ligų ir su elgsena susijusių sveikatos problemų, įskaitant leidžiamųjų narkotikų vartojimą ir kitus rizikingus narkotikų vartojimo būdus ar su tuo susijusią elgseną, tendencijos (EMCDDA).

10 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Gydymo ir žalos mažinimo paslaugų prieinamumo priemonės. Gydymo pakaitiniais opioidais prieinamumas ir apmokėjimas, adatų ir švirkštų keitimo programų prieinamumas ir HCV tyrimų ir gydymo prieinamumas narkotikus besileidžiantiems asmenims (EMCDDA).

11 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Valstybės narės, vykdančios visapusišką subalansuotą kovos su narkotikais įkalinimo įstaigose politiką – remiamasi valstybių narių, turinčių subalansuotą kovos su narkotikais įkalinimo įstaigose strategiją, duomenimis (Valstybių narių ataskaitos).

12 veiklos rezultatų vertinimo rodiklis. Įnašas siekiant taikytinų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. tikslų (Eurostato metinė stebėsenos ataskaita dėl ES pažangos siekiant DVT).